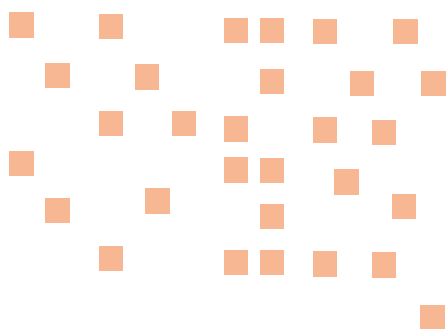

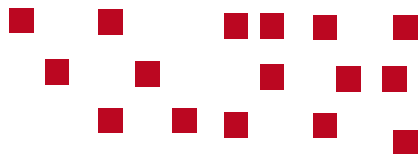
PALESTYNA

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

**Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia
dla ludności cywilnej w Palestynie**

**DPU-WIKP-424/132/2026
11.03.2026**

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Autonomii Palestyńskiej

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

LUDNOŚĆ

3,24 mln na Zachodnim Brzegu (ZB) i 2,14 mln w Strefie Gazy (SG).

SKŁAD ETNICZNY

Palestyńscy Arabowie. Dodatkowo na Zachodnim Brzegu żyje około 468,3 tys. izraelskich osadników, a we Wschodniej Jerozolimie jest ich ponad 236,6 tys..

SKŁAD RELIGIJNY

Muzułmanie sunniccy 80-85% na ZB i 98-99% w SG, chrześcijanie (przede wszystkim grecko-prawosławni) 1-2,5% na ZB i <1% w SG, judaizm 12-14% na ZB (wśród żydowskich osadników).^{[1][2]}

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Na mocy porozumień z Oslo z 1993 r. utworzone zostały Palestyńskie Władze Narodowe (zw. Autonomią Palestyńską) jako pośrednia forma prawno-polityczna, przed zawarciem pełnego porozumienia pokojowego. Siedzibą władz zostało Ramallah (leżące w środkowej części Zachodniego Brzegu, nieco na północ od Jerozolimy), a przyszłe państwo palestyńskie miało przyjąć granice sprzed wojny 1967 r., gdy Izrael zajął Zachodni Brzeg ze Wschodnią Jerozolimą oraz Strefę Gazy.^{[3][4]}

Porozumienia z Oslo (podpisane w amerykańskim Camp David) miały stanowić podstawę późniejszych negocjacji między Izraelem a Palestyńczykami. Podpisana Deklaracja Zasad tworzyła zręby przyszłego państwa palestyńskiego na Zachodnim Brzegu i w Strefie Gazy i przewidywała rozwiązanie w ciągu kolejnych 5 lat kwestii

¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, West Bank, 23.12.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/west-bank/>

² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Gaza Strip, 17.12.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gaza-strip/>

³ The Middle East and North Africa 2011, Palestinian Autonomous Areas, Routledge, London/New York 2010

⁴ Encyklopedia PWN, Palestyna. Historia, <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Palestyna-Historia;4652975.html>

spornych, takich jak m.in. status Jerozolimy, prawo powrotu uchodźców palestyńskich oraz wycofanie oddziałów izraelskich z Zachodniego Brzegu.^{[5][6][7]}

Kwestie sporne do dziś nie zostały jednak rozstrzygnięte, a porozumieniu nie sprzyjała również sytuacja w terenie: nasilenie terroryzmu, m.in. w ramach tzw. Intifady al-Aksa, która wybuchła w 2000 r., czy nieprzerwana rozbudowa osiedli izraelskich na terenach mających stanowić państwo palestyńskie oraz we Wschodniej Jerozolimie.^[8]

Autonomia palestyńska, mimo, że ma pewne atrybuty państwa, formalnie nie jest państwem.^[9] Posiada status nieczłonkowskiego państwa obserwatora ONZ.^[10] Pozostaje pod okupacją izraelską, a izraelskie władze coraz bardziej otwarcie mówią o możliwej aneksji.^[11]

Ponadto sama autonomia boryka się z wewnętrznymi podziałami i rozłamem. Od 2007 r. terytorium Autonomii Palestyńskiej podzielone jest między dwa ośrodki władzy zarządzane przez dwie rywalizujące ze sobą ugrupowania: na Zachodnim Brzegu funkcjonuje gabinet powołany przez Fatah (organizację polityczno-wojskową wchodzącą w skład Organizacji Wyzwolenia Palestyny, OWP, uznawanej za oficjalnego reprezentanta narodu palestyńskiego w procesie pokojowym), natomiast w Strefie Gazy funkcjonują władze de facto powołane przez Hamas (organizację militarną i społeczno-polityczną odwołującą się do islamu i nieuznającą Izraela).^[12]

The Middle East and North Africa 2011, Palestinian Autonomous Areas, Routledge, London/New York 2010

⁶ BBC News, History of Mid-East peace talks, 29.07.2013, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-11103745>

⁷ Encyclopaedia Britannica, Palestine, <https://www.britannica.com/place/Palestine/International-recognition>

⁸ The Middle East and North Africa 2011, Palestinian Autonomous Areas, Routledge, London/New York 2010

⁹ Ferenc T. (Uniwersytet Łódzki), Palestyna, kraj który leży w Izraelu, https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.hdl_11089_18630/c/palestyna-kraj-ktory-lezy-w-izraelu.pdf

¹⁰ Rzeczypospolita, Palestyna nadal nie będzie uznana przez ONZ. Sprzeciwia się jedno państwo, 19.04.2024, <https://www.rp.pl/dyplomacja/art40202111-palestyna-nadal-nie-bedzie-uznana-przez-onz-sprzeciwia-sie-jedno-panstwo-wideo>

¹¹ BBC News, Explainer: Israel, annexation and the West Bank, 25.06.2020, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-52756427>

¹² Aljazeera, What is the Palestinian Authority and what is its relationship with Israel?, 11.10.2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/10/11/what-is-the-palestinian-authority-and-how-is-it-viewed-by-palestinians>

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Mapa. Podział administracyjny Autonomii Palestyńskiej

Obszar Autonomii Palestyńskiej jest podzielony na 16 prowincji (muhafaz): 11 na Zachodnim Brzegu (Nablus, Kalkilija, Tubas, Salfit, Tulkarem, Dżenin, Jerycho i Dolina Jordanu, Ramallah i al-Bira, Betlejem, Hebron i Jerozolima) oraz 5 w Strefie Gazy (Północna Gaza, Gaza, Dajr al-Balah, Chan Junis oraz Rafah).^[13]

Tymczasowe Porozumienie (Oslo II) z 1995 r. dzieliło ziemię, mające stanowić przyszłe państwo palestyńskie, na trzy części: strefę A, obejmującą większe miasta arabskie Zachodniego Brzegu i Strefę Gazy (w całości od 2005), w której Palestyńczycy sprawują pełnię władzy, zarówno w kwestiach administracyjnych, jak i w sprawach bezpieczeństwa; strefę B – pozostałe osiedla arabskie, z palestyńską administracją oraz służbami czuwającymi nad porządkiem publicznym, ale pod militarną kontrolą Izraela; strefę C – osiedla izraelskie, obszary o znaczeniu strategicznym (m.in. dolina Jordanu) – pozostającą w całości pod kontrolą izraelskiego wojska. Strefy A, B i C obejmują odpowiednio około 17%, 24% i 59% terytorium Zachodniego Brzegu (por. mapa na stronie Welcome to Palestine^[14]). Izrael zachował kontrolę nad przepływem osób do i ze strefy A.^{[15][16][17]} Strefy A i B nie są ciągłym terytorium, lecz stanowią 165 „wysp” rozrzuconych w strefie C, co znacznie utrudnia władzom palestyńskim zarządzanie tymi terytoriami.^[18]

STRUKTURA WŁADZY

GŁOWA PAŃSTWA

Pierwszym prezydentem Autonomii Palestyńskiej został w 1996 r. przywódca OWP Jasir Arafat, a po jego śmierci w 2004 r., stanowisko objął po wygranej w wyborach w styczniu 2005 r. Mahmud Abbas.^[19]

Mandat Mahmuda Abbasa dobiegł końca w 2009 r., lecz w styczniu 2009 r. prezydent przedłużył go o kolejny rok, tak, by wybory parlamentarne i prezydenckie mogły odbyć się jednocześnie, w 2010 r. W grudniu 2009 r. Centralna Rada OWP przedłużyła jego kadencję bezterminowo.^[20] Mimo że kilkakrotnie zapowiadał przeprowadzenie wyborów, nadal się one nie odbyły, a prezydent Abbas pozostaje na stanowisku.^{[21][22]} W październiku 2022 r. dwie główne rywalizujące ze sobą frakcje Fatah i Hamas podpisały w Algierze porozumienie w sprawie wyborów (prezydenckich i parlamentarnych), które miały zostać przeprowadzone w ciągu roku od momentu podpisania porozumienia. Od początku panował jednak duży sceptycyzm, co do możliwości dotrzymania tego terminu. Wybory nie zostały do dziś dnia

¹³ European Council on Foreign Relations, (ECFR), Mapping Palestinian Politics, https://ecfr.eu/special/mapping_palestinian_politics/governorates/

¹⁴ Welcome to Palestine, Everything you need to know about Areas A,B and C, 21.07.2017, <https://www.welcometopalestine.com/article/areas-a-b-c-explained-west-bank-israel-gaza-palestine/>

¹⁵ The Middle East and North Africa 2011, Palestinian Autonomous Areas, Routledge, London/New York 2010

¹⁶ Encyklopedia PWN, Palestyna. Historia, <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Palestyna-Historia;4652975.html>

¹⁷ B'Tselem - The Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories, Planning Policy in the West Bank, 11.11.2017 (z aktualizacją z 06.02.2019), https://www.btselem.org/planning_and_building

¹⁸ B'Tselem, Acting the Landlord: Israel's Policy in Area C, the West Bank, czerwiec 2013, https://www.btselem.org/publications/summaries/201306_acting_the_landlord

¹⁹ The Middle East and North Africa 2011, Palestinian Autonomous Areas, Routledge, London/New York 2010

²⁰ CNN, Mahmoud Abbas Fast Facts, 19.12.2021, <https://edition.cnn.com/2012/12/04/world/meast/mahmoud-abbas---fast-facts/index.html>

²¹ Encyclopaedia Britannica, Mahmoud Abbas, 10.04.2022, <https://www.britannica.com/biography/Mahmoud-Abbas>

²² The Jerusalem Post, 17th year of a four-year term; Will Abbas hold Palestinian elections?, 09.01.2021, <https://www.jpost.com/arab-israeli-conflict/17th-year-of-a-four-year-term-will-abbas-hold-palestinian-elections-654821>

przeprowadzone.^{[23][24][25]} Na początku marca 2025 r. Abbas ponownie zadeklarował, że jest gotowy do przeprowadzenia wyborów w ciągu najbliższego roku.^[26]

Umiarkowany i ugodowy Abbas nie cieszy się takim autorytetem jak jego poprzednik, a władze Autonomii oskarżane są o korupcję, nepotyzm i bezradność wobec trwającego od lat impasu.^[27]

RZĄD I PREMIER

Terytorium Autonomii Palestyńskiej podzielone jest między dwa ośrodki władzy: na Zachodnim Brzegu, gdzie funkcjonuje gabinet powołany przez Fatah z Muhammadem Mustafą na czele, oraz w Strefie Gazy, gdzie od połowy 2007 r. funkcjonują władze de facto powołane przez Hamas.^{[28][29]}

PARLAMENT I WYBORY PARLAMENTARNE

Ostatnie wybory do palestyńskiego parlamentu, Rady Legislacyjnej Autonomii Palestyńskiej, odbyły się w styczniu 2006 r. Zwyciężył w nich radykalny islamski ruch Hamas, który powołał nowy rząd z premierem Ismailem Haniją na czele. Przejęcie władzy przez Hamas, uważany za organizację terrorystyczną, spowodowało gwałtowne pogorszenie stosunków Autonomii Izraelem, USA i UE. Wzrosło również napięcie między Fatahem a Hamasem. Próby powołania rządu jedności narodowej zakończyły się niepowodzeniem, a w czerwcu 2007 r. Hamas przejął zbrojnie kontrolę nad Strefą Gazy. Od tego czasu funkcjonują dwie administracje: Hamasu w Strefie Gazy i Fatahu na Zachodnim Brzegu. Obie organizacje kilkakrotnie próbowały powołać rząd jedności narodowej, jednakże próby te kończyły się fiaskiem, a w Autonomii Palestyńskiej nadal utrzymują się dwa ośrodki władzy.^[30]

Władze palestyńskie już kilkakrotnie zapowiadały przeprowadzenie nowych wyborów parlamentarnych i prezydenckich.^{[31][32]} Do dnia dzisiejszego wybory się jednak nie odbyły.

²³ The Conversation, Palestinians want to choose their own leaders – a year of war has distanced them further from this democratic goal, 06.10.2024, <https://theconversation.com/palestinians-want-to-choose-their-own-leaders-a-year-of-war-has-distanced-them-further-from-this-democratic-goal-239463>

²⁴ Reuters, Palestinian rivals agree to hold elections but doubts persist, 13.10.2022, <https://www.reuters.com/world/middle-east/palestinian-rivals-agree-elections-end-dispute-doubts-persist-2022-10-13/>

²⁵ Aljazeera, What is the Palestinian Authority and what is its relationship with Israel?, 11.10.2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/10/11/what-is-the-palestinian-authority-and-how-is-it-viewed-by-palestinians>

²⁶ France 24, Palestinian Authority president Abbas says ready to hold elections within a year, 04.03.2024, <https://www.france24.com/en/middle-east/20240304-palestinian-president-abbas-says-ready-to-hold-elections-within-a-year>

²⁷ The Times of Israel, Poll shows Hamas leader would defeat Abbas to win Palestinian elections, 18.12.2018, <https://www.timesofisrael.com/poll-shows-hamas-leader-would-defeat-abbas-to-win-palestinian-elections/>

²⁸ Aljazeera, What is the Palestinian Authority and what is its relationship with Israel?, 11.10.2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/10/11/what-is-the-palestinian-authority-and-how-is-it-viewed-by-palestinians>

²⁹ European Council of Foreign Relations (ECFR), Mapping Palestinian Politics, Mohammad Mustafa, https://ecfr.eu/special/mapping_palestinian_politics/mohammad_mustafa/

³⁰ Council on Foreign Relations, Who Governs the Palestinians?, 28.05.2024, <https://www.cfr.org/backgrounders/who-governs-palestinians>

³¹ Middle East Monitor, Why Hamas wants Palestinian elections to be held, 07.01.2020, <https://www.middleeastmonitor.com/20200107-why-hamas-wants-palestinian-elections-to-be-held/>

³² Aljazeera, Palestinian factions agree to Abbas election request, 24.11.2019, <https://www.aljazeera.com/news/2019/11/palestinian-factions-agree-hold-parliamentary-presidential-elections-191124121755712.html>

SYSTEM PRAWNY

Na palestyński system prawny składają się tradycyjnie elementy prawa osmańskiego, brytyjskiego, egipskiego i jordańskiego, które uzupełniane są od powstania Autonomii Palestyńskiej o świeższe regulacje dotyczące aktualnych kwestii, nieregulowanych we wcześniejszych kodeksach. Niemniej jednak brak palestyńskiej suwerenności nad całością podlegających autonomii obszarów utrudnia działanie systemu wymiaru sprawiedliwości.^[33]

KARA ŚMIERCI

Prawo Autonomii Palestyńskiej przewiduje karę śmierci za zdradę stanu (w tym współpracę z Izraelem) oraz poważne przestępstwa, takie jak morderstwo czy handel narkotykami. Zgodnie z palestyńskim prawem przed wykonaniem wyrok powinien zostać zatwierdzony przez prezydenta. Ostatnie zatwierdzone przez prezydenta Abbasa wyroki wydane zostały w 2005 r., a od 2006 r. na Zachodnim Brzegu istnieje moratorium de facto. W Strefie Gazy (pod rządami Hamasu) wyroki bywają nadal wykonywane (lecz z naruszeniem zapisu o konieczności potwierdzenia przez prezydenta). Ostatnie wykonane egzekucje miały miejsce w 2022 r., gdy straconych zostało w Gazie 5 osób (po kilkuletniej przerwie, wcześniejsze egzekucje, 6 osób – 3 za współpracę z Izraelem oraz 3 za morderstwo – miały miejsce w 2017 r.).^[34] W 2023 r. w Palestynie wydano co najmniej 27 wyroków śmierci (rok wcześniej było ich 28). W ostatnich latach zauważalna jest pewna tendencja wzrostowa, jeżeli chodzi o liczby orzekanych najwyższych wymiarów kary, co wiąże się z powołaniem w Gazie Najwyższego Komitetu ds. Kryminalnych, który w ramach walki z przestępczością zaczął orzekać surowsze kary.^[35] Dane odnośnie wyroków śmierci i egzekucji w ostatnich latach są niedostępne ze względu na trwający konflikt.^[36]

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

ANALIZA STATYSTYCZNA

W 2023 r. w Autonomii Palestyńskiej w wyniku różnych przypadków naruszenia bezpieczeństwa, zginęło 21,5 tys. osób (członków służb bezpieczeństwa, bojowników i cywili, z czego nieco ponad 580 na ZB, a 21,9 tys. w SG), natomiast w 2024 r. liczba wszystkich ofiar wyniosła 29,8 tys. (618 na ZB i 29 186 w SG). Do 10 października 2025 r. w wyniku incydentów związanych z bezpieczeństwem zginęło ponad 16 288 osób (członków służb bezpieczeństwa, bojowników i cywili, w tym 231 na ZB oraz 16 057 w SG).^[37]

³³ CORTEIDH (Corte Interamericana de Derechos Humanos), Rayyes Naser, The Rule of Law and Human Rights within Palestinian National Authority Territories <https://www.corteidh.or.cr/tablas/r36236.pdf>

³⁴ Death Penalty Database, Palestinian Authority, ostatnia aktualizacja strony 04.09.2022, <https://deathpenaltyworldwide.org/database/#/results/country?id=57>

³⁵ Amnesty International, Amnesty International Report 2022/23; The State of the World's Human Rights; Palestine (State Of) 2022, 27.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089585.html>

³⁶ AI (Amnesty International), Death sentences and executions in 2024, 08.04.2025, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/8976/2025/en/>

³⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Palestine, 01.01.2023-10-10-2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Zgodnie z porozumieniami z Oslo Autonomia Palestyńska (AP) nie ma prawa do posiadania konwencjonalnego wojska. Utrzymuje natomiast siły bezpieczeństwa i policji, jednakże jej personel bezpieczeństwa działa wyłącznie na Zachodnim Brzegu od czasu przejścia władzy w Strefie Gazy przez Hamas w 2007 r. Siły AP obejmują Palestyńskie Siły Bezpieczeństwa Narodowego, Gwardię Prezydencką, policję cywilną, obronę cywilną, Organizację Bezpieczeństwa Prewencyjnego, Generalną Organizację Wywiadowczą i Organizację Wywiadu Wojskowego. Największą gałęzią służb bezpieczeństwa AP są Narodowe Siły Bezpieczeństwa, które działają jako wewnętrzne palestyńskie siły bezpieczeństwa.^[38]

W Strefie Gazy działają siły bezpieczeństwa podlegające Hamasowi. Skrzydło wojskowe organizacji, Brygady Izz al-Din al-Kassam; podlegają Biuru Politycznemu Hamasu, lecz działają ze znaczną autonomią. Ponadto w Strefie Gazy działa kilka innych grup bojowników, jak Brygady Al-Kuds Palestyńskiego Islamskiego Dżihadu, które zazwyczaj – lecz nie zawsze – podporządkowują się władzy Hamasu.^[39]

Za bezpieczeństwo zewnętrzne, bezpieczeństwo w strefach C oraz B odpowiadają na mocy porozumień z Oslo siły zbrojne Izraela.^[40]

Konflikt izraelsko-palestyński trwa od momentu powstania państwa Izrael, przybierając różne formy i różne natężenie. Przez dwa lata, od października 2023 do października 2025 r., trwała kolejna – najszerzej zakrojona i najkrwawsza od lat – eskalacja zbrojna w Strefie Gazy. Po ataku terrorystycznym przeprowadzonym przez Hamas 7 października 2023 r. na graniczące ze strefą kibuce i odbywający się w okolicy festiwal muzyczny, gdy zginęło około 1200 osób, a ponad 200 zostało wziętych jako zakładnicy, Izrael podjął szeroko zakrojoną interwencję odwetową w Strefie Gazy, deklarując jako cel całkowite zniszczenie Hamasu. Początkowo prowadzony był jedynie zmasowany ostrzał z powietrza, zaś 27 października 2023 r. izraelskie wojsko rozpoczęło ofensywę lądową, wkraczając na terytorium strefy.^[41] Celem ofensywy było zniszczenie wszelkich struktur Hamasu, a także sieci podziemnych tuneli które stanowią zaplecze organizacji, a w których bombardowania z powietrza nie wyrządziły większych szkód. Działania izraelskich sił zbrojnych prowadzone były na szeroką skalę przy użyciu lotnictwa, artylerii i czołgów.^[42] Jednocześnie trwał intensywny izraelski ostrzał z powietrza, lądu i morza całości terytoriów Strefy Gazy. Ataki wymierzone były również w budynki mieszkalne, a także namioty, gdzie chronili się wewnętrzni uchodźcy.^[43]

W ciągu dwóch lat trwania otwartego konfliktu, od października 2023 do października 2025 r. w wyniku izraelskich działań śmierć poniosły w Strefie Gazy 67 183 osoby, w

³⁸ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, West Bank, 23.12.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/west-bank/>

³⁹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Gaza Strip, 17.12.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gaza-strip/>

⁴⁰ Welcome to Palestine, Everything you need to know about Areas A,B and C, 21.07.2017, <https://www.welcometopalestine.com/article/areas-a-b-c-explained-west-bank-israel-gaza-palestine/>

⁴¹ PISM (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych), Operacja lądowa Izraela w Strefie Gazy, 09.11.2023, <https://www.pism.pl/publikacje/operacja-ladowa-izraela-w-stefie-gazy>

⁴² PAP (Polska Agencja Prasowa), Minister obrony Izraela: ofensywa lądowa w Strefie Gazy będzie długa i trudna, 27.10.2023, <https://www.pap.pl/aktualnosci/minister-obrony-izraela-ofensywa-ladowa-w-strefie-gazy-bedzie-dluga-i-trudna>

⁴³ OCHA (UN Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Situation Update #329 | Gaza Strip, 09.10.2025, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-329-gaza-strip>

tym ponad 20 tys. dzieci, prawie 10,5 tys. kobiet i ponad 4,8 tys. starców, a prawie 170 tys. odniosło rany.^[44]

Z kolei Hamas prowadził ostrzał raketowy w kierunku terytoriów izraelskich. Tylko od 7 października 2023 r. do połowy czerwca 2024 r. na Izrael wystrzelonych zostało 19 tys. rakiet, z czego ogromna większość z terytorium Strefy Gazy (są one przechwytywane przez izraelski system antyrakietowy i nie czynią większych szkód).^[45] W 2025 r. (do 10 października) ani w 2024 r. nie było ofiar śmiertelnych tego ostrzału wśród Izraelczyków.^[46]

Po dwukrotnych krótkotrwałych zawieszeniach broni, podczas których dokonywano wymiany zakładników i więźniów (tygodniowe, pod koniec listopada 2023 r.^[47] oraz dwumiesięczne od stycznia 2025 r. do połowy marca 2025 r.^[48]), w październiku 2025 r. udało się wynegocjować z inicjatywy Stanów Zjednoczonych zawieszenie broni, które weszło w życie 10 października. USA zaproponowały kilkufazowy plan, którego celem jest stabilizacja sytuacji w Strefie Gazy. Pierwsza, zakończona obecnie faza obejmowała wstrzymanie działań zbrojnych, wymianę zakładników (lub ich ciał) i więźniów oraz otwarcie granic Gazy dla konwojów pomocy humanitarnej.^[49] Kolejna faza ma obejmować utworzenie pod auspicjami Rady Pokoju powołanej przez amerykańskiego prezydenta Donalda Trumpa, sił stabilizacyjnych, które przejmą kontrolę nad strefą, oraz rządu przejściowego. Plan ten zakłada pozbawienie Hamasu jakiegokolwiek kontroli sytuacji, na co organizacja nie jest gotowa. Z kolei Izrael obstaje, że jakakolwiek odbudowa Gazy miałaby się rozpocząć po całkowitym rozbrojeniu Hamasu. Z procesu niemal całkowicie wyłączeni są Palestyńczycy, których przedstawiciele weszli jedynie w skład podlegającego Radzie Pokoju Komitetu Technokratycznego. Plan nie wspomina o utworzeniu państwa palestyńskiego, a Izrael sprzeciwia się, by Autonomia Palestyńska odgrywała jakąkolwiek rolę w zarządzaniu Strefą Gazy.^[50]

Zawarcie rozejmu przez skonfliktowane strony zmniejszyło intensywność walk, lecz nie zakończyło ich całkowicie. Od czasu wejście w życie porozumienia Izrael nadal prowadzi niemal codzienny ostrzał Strefy Gazy. Również Hamas co najmniej kilkakrotnie wystrzeliwał rakiety w kierunku terenów Izraela.^[51] Od 10 października 2025 r., gdy weszło w życie zawieszenie broni, w Strefie Gazy wskutek ostrzału izraelskiego śmierć poniosło 618 osób, a 1663 zostało rannych. Tylko w ostatnim tygodniu lutego zginęło 7 osób, a 33 zostały ranne.^[52] Od 28 lutego 2026 r., gdy siły izraelskie i amerykańskie rozpoczęły ostrzał Iranu, sytuacja uległa dalszemu zaostrzeniu. W dniach 20 lutego-3 marca Izrael kontynuował ataki wojskowe, w tym ostrzał artyleryjski, naloty, ataki dronowe i ostrzał morski. 28 lutego w izraelskim

⁴⁴ OCHA (UN Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Situation Update #329 | Gaza Strip, 09.10.2026, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-329-gaza-strip>

⁴⁵ FDD (Foundation for Defense of Democracies), 19,000 Rockets Launched at Israel Since Hamas's October 7 Atrocities, 11.06.2024, <https://www.fdd.org/analysis/2024/06/11/19000-rockets-launched-at-israel-since-hamass-october-7-atrocities/>

⁴⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Palestine, 01.01.2023-10-10-2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁷ PAP (Polska Agencja Prasowa), Armia izraelska wznowiła działania zbrojne przeciwko Hamasowi, 01.12.2023, <https://www.pap.pl/aktualnosci/armia-izraela-wznowila-dzialania-zbrojne-przeciwko-hamasowi>

⁴⁸ BBC News, Is the war starting again in Gaza?, 18.03.2025, <https://www.bbc.com/news/articles/cy5klqv5zv0o>

⁴⁹ The National, What are the three phases of the Gaza ceasefire deal?, 13.10.2025, <https://www.thenationalnews.com/news/mena/2025/10/13/gaza-peace-plan-three-phases-explained/>

⁵⁰ Council on Foreign Relations, A Guide to the Gaza Peace Deal, 24.02.2026, <https://www.cfr.org/articles/guide-trumps-twenty-point-gaza-peace-deal>

⁵¹ Council on Foreign Relations, A Guide to the Gaza Peace Deal, 24.02.2026, <https://www.cfr.org/articles/guide-trumps-twenty-point-gaza-peace-deal>

⁵² OCHA (UN Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Gaza Humanitarian Response | Situation Report No. 69, 27.02.2026, <https://www.ochaopt.org/content/gaza-humanitarian-response-situation-report-no-69>

ostrzale w wiosce Um Naser w północnej części Strefy Gazy (na wschód od tzw. żółtej linii, przecinającej na pół terytorium Strefy Gazy, za którą wskutek rozejmu wycofały się wojska izraelskie) zginął 15-letni palestyński chłopiec. Kolejny Palestyńczyk został zastrzelony przez siły izraelskie w miejscowości as Satr asz-Szarki, na północ od Chan Junus.^[53]

Działania wojenne ograniczają się do Strefy Gazy i nie obejmują Zachodniego Brzegu, jednak i tam sytuacja uległa znacznemu zaostrzeniu. Od stycznia 2025 r. Izrael prowadzi operację „żelazny mur”, szeroko zakrojone działania „oczyszczania” palestyńskich obozów z bojowników. Szczególnie dotknięte są obozy w Tulkarm, Dżeninie oraz Nabulusie. Od stycznia 2025 r. wysiedlona została niemal cała ludność tych obozów. W obozie w Dżeninie 20 tys. mieszkańców zostało zmuszonych do opuszczenia domów. Na obozy nałożona została blokada, jedynie niektórzy mieszkańcy otrzymali pozwolenie na krótką wizytę z domach, by zabrać najważniejsze rzeczy, zanim domy zostaną zniszczone. Blokada ta, jak zapowiada Izrael – ma potrwać co najmniej rok, a towarzyszy jej wzmożona obecność wojska i zwiększenie liczby punktów kontrolnych. Izrael, powołując się na względy bezpieczeństwa zrównał z ziemią wiele budynków mieszkalnych. UNRWA szacuje, że w obozach w Dżeninie, Nur Szams (w pobliżu Tulkarmu) oraz w Tulkarmie zniszczonych zostało co najmniej 260 budynków z około 800 mieszkaniami. Od stycznia z tych obozów wysiedlonych zostało 42 tys. Palestyńczyków. Jak podaje palestyńskie Ministerstwo Zdrowia w operacjach tych śmierć poniosło około 100 osób, w tym dzieci.^{[54][55]} Biuro Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka (OHCHR OPT) potwierdziło, że od 7 października 2023 r. do 3 marca 2026 r. na Zachodnim Brzegu, łącznie ze Wschodnią Jerozolimą, 1061 Palestyńczyków, w tym 231 dzieci, zostało zabitych przez izraelskie siły bezpieczeństwa i/lub osadników lub zmarło na skutek obrażeń.^[56]

Przed rozpoczęciem tych zmasowanych operacji wojska izraelskie dokonywały rajdów na obozy i wycofywały się z nich. Tym razem oddziały pozostały w obozach, żeby uniemożliwić ludziom powrót do domów.^[57] 1 lutego 2026 r. Izrael ogłosił, że jego siły przedłużą rozkaz zamknięcia związany z trwającą operacją „Żelazny Mur” na północy Zachodniego Brzegu co najmniej do 31 marca 2026 r., co oznacza, że wysiedleńcy nie są nadal w stanie powrócić do domów.^[58]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Izrael prowadząc operacje pacyfikacyjne w palestyńskich miastach i obozach wprowadza blokady i godzinę policyjną. Tak było na przykład na początku lutego 2025 r. w miastach Tulkarm oraz Tammun, gdzie wprowadzona została całodobowa

⁵³ Relief web, Human Rights Bulletin - (Reporting period: 28 February – 3 March), 04.03.2026, <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/human-rights-bulletin-reporting-period-28-february-3-march-enar>

⁵⁴ BBC News, 'I saved my ID card and my dog': Israel expands demolitions of West Bank refugee homes, 05.05.2025, <https://www.bbc.com/news/articles/c5ype8w6ynwo>

⁵⁵ AlJazeera, Israeli military displaces thousands in Nur Shams camp, deepening West Bank humanitarian crisis, 26.02.2025, <https://www.youtube.com/watch?v=wSdHzR8R2CI>

⁵⁶ Reliefweb, Human Rights Bulletin - (Reporting period: 28 February – 3 March), 04.03.2026, <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/human-rights-bulletin-reporting-period-28-february-3-march-enar>

⁵⁷ BBC News, 'I saved my ID card and my dog': Israel expands demolitions of West Bank refugee homes, 05.05.2025, <https://www.bbc.com/news/articles/c5ype8w6ynwo>

⁵⁸ UNRWA (UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East), UNRWA Situation Report #207 on the Humanitarian Crisis in the occupied Palestinian territory (the Gaza Strip and the West Bank, including East Jerusalem); All information updated for 29 January – 3 February 2026, 04.02.2026, dostępne na: https://reliefweb.int/attachments/80f0a1fb-88e8-401b-b319-4a5c91687602/unrwa_gaza_sitrep_207_4feb_2026_eng.pdf

godzina policyjna.^{[59][60]} Pod koniec grudnia, prowadząc rajd i operację poszukiwawczą w mieście Kabatija w pobliżu Dżenin, władze izraelskie nałożyły tam „całkowitą godzinę policyjną” i zamknęły miasto.^[61]

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w 2023 r. w Autonomii Palestyńskiej w różnego rodzaju incydentach śmierć poniosło 20 057 cywilów (82 na ZB i 19 975 w SG), z kolei w 2024 r. odnotowano 20 089 ofiar cywilnych (65 na ZB i 19 988 w SG), zaś do 10 października 2025 r. – 14 065 ofiar cywilnych (z czego 38 osób na ZB).^[62]

Spośród tych ofiar ogromną większość stanowią ofiary, które poniosły śmierć wskutek działań wojennych w Strefie Gazy.

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

Prowadząc operacje w Strefie Gazy strona izraelska twierdziła, że ludność cywilna nie jest intencjonalnym celem nalotów i ataków, a władze Izraela, rozpoczynając działania w poszczególnych regionach wzywały mieszkańców do przemieszczenia się w inne miejsce. Jednakże ataki wymierzone w budynki mieszkalne i obozy namiotowe dla przesiedleńców podważają te deklaracje. Ponadto granice niewielkiej terytorialnie Strefy Gazy są zamknięte, a tamtejsza ludność, nie mając możliwości ewakuacji z obszaru walk, przemieszczała się, często wielokrotnie po terenie samej strefy.^[63] Izrael prowadził ostrzał celów, które uznawał za powiązane z Hamasem, nie zważając na straty uboczne.^[64] Jak podaje OCHA (powołując się na dane palestyńskiego Ministerstwa Zdrowia), od rozpoczęcia działań zbrojnych w Strefie Gazy do 8 października 2025 r. (na 2 dni przed wprowadzeniem zawieszenia broni) śmierć poniosło ponad 67,18 tys. Palestyńczyków, z czego ponad 20 tys. stanowiły dzieci, ponad 10 tys. – kobiety, a prawie 5 tys. - starcy. Ponad 169,8 tys. kolejnych

⁵⁹ Mondoweiss, Curfews, demolitions and airstrikes: Israel expands West Bank offensive to Tulkarem, Jordan Valley, 04.02.2025, <https://mondoweiss.net/2025/02/curfews-demolitions-and-airstrikes-israel-expands-west-bank-offensive-to-tulkarem-jordan-valley/>

⁶⁰ Anadolu Agency, Israeli army demolishes mosque entrance, imposes curfew in Tammun, West Bank, 05.02.2025, <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/israeli-army-demolishes-mosque-entrance-imposes-curfew-in-tammun-west-bank/3473239>

⁶¹ Aljazeera, Israeli forces take over homes, impose lockdown on West Bank's Qabatiya, 27.12.2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/12/27/israeli-forces-take-over-homes-impose-curfew-on-west-banks-qabatiya>

⁶² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Palestine, Civilians, 01.10.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶³ TVN24, Izrael "rozszerza operację wojskową" w Strefie Gazy. Akcja na południu będzie "równie intensywna jak na północy", 03.12.2023, <https://tvn24.pl/swiat/strefa-gazy-izraelskie-wojsko-rozpoczelo-operacje-na-poludniu-strefy-gazy-7497459>

⁶⁴ PISM, Operacja lądowa Izraela w Strefie Gazy, 09.11.2023, <https://www.pism.pl/publikacje/operacja-ladowa-izraela-w-stefie-gazy>

osób odniosło rany.^[65] Jak szacuje palestyński Narodowy Komitet Osób Zaginionych ponad 10 tys. osób uznanych za zaginionych jest pogrzebanych pod gruzami.^[66]

Zawarcie porozumienia o zawieszeniu broni znacznie zmniejszyła intensywność starć. Niemniej jednak nadal dochodzi do ostrzału, ostrzału dronowego i bombardowań, których ofiarą pada również ludność cywilna. Jak szacuje palestyńskie Ministerstwo Zdrowia od 10 października 2025 r. do końca lutego śmierć poniosło kolejnych 618 osób, a ponad 1660 odniosło rany. Tylko w dniach 20-25 lutego 2026 r. wskutek nalotów, ostrzału moździerzowego i karabinowego, wymierzonego w ludność i infrastrukturę cywilną zginęło siedmiu Palestyńczyków, a 33 zostało rannych.^[67] Tydzień wcześniej (11-19 lutego) w podobnych okolicznościach śmierć poniosło 20 osób, a 52 odniosły rany.^[68] Natomiast w dniach 6-11 lutego w ostrzałach zginęło 20 osób, a rannych zostało kolejnych 80.^[69]

Tylko 21 stycznia w serii izraelskich ataków zginęło w Strefie Gazy co najmniej 11 Palestyńczyków. Trzech palestyńskich dziennikarzy w pobliżu dzielnicy Netzarim w centralnej Strefie Gazy zginęło podczas wykonywania pracy w izraelskim ataku na samochód, którym się poruszali. Tego samego dnia w innych trzech incydentach izraelskie wojsko strzelało ogniem artyleryjskim Palestyńczyków w trzech lokalizacjach w pobliżu „żółtej linii” (która nie jest wyraźnie widoczna w terenie) W atakach zginął 13-letni chłopiec na wschód od Chan Junis oraz trzech członków rodziny, w tym ojciec i jego 13-letni syn w Środkowej Strefie Gazy. Izraelski ostrzał tego dnia zabił również trzech palestyńskich braci na północny wschód od obozu Al Burejdz w środkowej Strefie Gazy.^[70]

Tylko 8 stycznia 2026 r. w izraelskich nalotach w Gazie śmierć poniosło 7 Palestyńczyków. Cztery osoby, w tym troje dzieci, zginęły, gdy dron uderzył w namiot, w którym schronili się przesiedleńcy w południowej części Strefy Gazy. W dwóch oddzielnych atakach w Strefie Gazy zginęła 11-letnia dziewczynka i osoba dorosła.^[71]

Po rozpoczęciu amerykańsko-izraelskiej wojny przeciwko Iranowi, ostrzał Strefy Gazy nieco zelżał, niemniej jednak już 8 marca wskutek izraelskiego ataku lotniczego i ostrzału czołgów zginęło sześciu Palestyńczyków, w tym ratownik medyczny oraz dwie kobiety i dziewczynka, w kilku atakach w mieście Gaza. Ostrzał miał miejsce m.in. w pobliżu zatłoczonych obozowisk namiotowych, w których schronili się uchodźcy z Gazy, gdzie zginęły 3 osoby, a rannych zostało kilka innych.^[72]

⁶⁵ OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Situation Update #329 | Gaza Strip, 09.10.2025, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-329-gaza-strip>

⁶⁶ Aljazeera, Gaza's unequal dead: 10,000 Palestinians under rubble, one Israeli captive, 27.01.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/1/27/gazas-unequal-dead-10000-palestinians-under-rubble-one-israeli-captive>

⁶⁷ OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Gaza Humanitarian Response | Situation Report No. 69, 27.02.2026, <https://www.ochaopt.org/content/gaza-humanitarian-response-situation-report-no-69>

⁶⁸ OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Gaza Humanitarian Response | Situation Report No. 68, 20.02.2026, <https://www.ochaopt.org/content/gaza-humanitarian-response-situation-report-no-68>

⁶⁹ OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Gaza Humanitarian Response | Situation Report No. 67, 13.02.2026, <https://www.ochaopt.org/content/gaza-humanitarian-response-situation-report-no-67>

⁷⁰ Reliefweb, Gaza: Civilian killings continue after ceasefire, 23.01.2026, <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/gaza-civilian-killings-continue-after-ceasefire-enar>

⁷¹ Times of Israel, IDF detects failed rocket launch from Gaza, amid diplomatic moves toward phase 2 of truce, 08.01.2026, <https://www.timesofisrael.com/idf-detects-failed-rocket-launch-from-gaza-amid-diplomatic-moves-toward-phase-2-of-truce/>

⁷² Asharq al-Awsat, Israeli Air and Tank Strikes Kills Six Palestinians in Gaza, Medics Say,

Działania wojenne do momentu wprowadzenia zawieszenia broni, a obecnie sporadyczny ostrzał z powietrza, ograniczają się do Strefy Gazy i nie obejmują Zachodniego Brzegu.^[73]

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

Bojówki Hamasu i Islamskiego Dżihadu prowadzą ostrzał rakietowy ze Strefy Gazy w kierunku Izraela. Na Zachodnim Brzegu zdarzają się sporadyczne ataki ze strony palestyńskich bojówek na Izraelczyków – osadników lub przejeżdżających. W pierwszym kwartale 2025 r. w wyniku takich ataków śmierć poniosło 9 osób, natomiast w 2024 r. – 17 osób.^[74]

DZIAŁANIA ODWETOWE

Choć na Zachodnim Brzegu nie toczą się działania wojenne, to destabilizacja tego obszaru jest wysoka. W najważniejszych miastach izraelska armia i służby regularnie przeprowadzają operacje specjalne (według danych ONZ średnio 700 miesięczne), którym często towarzyszą starcia zbrojne. Dochodzi też do licznych palestyńskich ataków na Izraelczyków, a także aktów przemocy ze strony żydowskich osadników względem Palestyńczyków. W ostatnim okresie następuje tam eskalacja przemocy i wzrost ofiar śmiertelnych (przy czym trend taki dał się zauważyć już od 2022 r.). Najwięcej ofiar wśród tamtejszej ludności palestyńskiej pociągają za sobą operacje przeszukiwania, rajdy i czystki przeprowadzane przez izraelskie siły w palestyńskich miejscowościach w odwecie za dokonane przez Palestyńczyków zamachy lub w poszukiwaniu podejrzanych. Jak szacuje OCHA, w 2023 r. na Zachodnim Brzegu śmierć wskutek akcji izraelskich poniosło 458 osób (w Strefie Gazy do momentu wybuchu trwającej obecnie wojny – 34), z czego 422 zginęło od postrzału. Najwięcej ofiar było w obozie w Dżeninie (66), mieście Dżenin (38), Nablusie, (31), obozie Tulkarm (20) oraz obozach Akbat Dżaber, Balata i Nur Szams (po 17).^[75]

W okresie od 1 stycznia do 22 grudnia 2025 r. wskutek działań izraelskiego wojska lub ataków osadników śmierć poniosło na Zachodnim Brzegu ponad 238 Palestyńczyków, w tym 55 dzieci (większość zginęła z rąk wojska).^[76] W okresie od 1 stycznia do 10 października 2025 r. 10 izraelskich osadników zostało zabitych przez Palestyńczyków na Zachodnim Brzegu (wszyscy w północnej części).^[77]

Od 7 października 2023 r. bardzo nasiliła się również wymierzona w ludność palestyńską przemoc ze strony izraelskich osadników na Zachodnim Brzegu.^[78] Przy czym przemoc ta jest nie tylko tolerowana przez izraelskie państwo, lecz także

⁷³ OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Situation Update #225 | West Bank, 02.10.2024, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-225-west-bank>

⁷⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Palestine, Civilians (Israel), 01.10.2023-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁵ OCHA (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Palestinian Occupied Territories, Data on casualties, <https://www.ochaopt.org/data/casualties>

⁷⁶ OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Situation Update #350 | West Bank, 23.12.2025, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-350-west-bank>

⁷⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Palestine, Civilians (Israel), 01.10.2023-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁸ ICG (International Crisis Group), Stemming Israeli Settler Violence at Its Root, 06.09.2024, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/east-mediterranean-mena-israel/palestine/246-stemming-israeli-settler-violence>

wspierana.^[79] W 2025 r. w atakach izraelskich osadników rannych zostało ponad 830 Palestyńczyków (średnio dwóch Palestyńczyków dziennie).^[80]

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

Ludność Strefy Gazy, nie mają możliwości opuszczenia regionu, który nadal objęty jest blokadą (częściowo otwarte jest jedynie przejście w Rafah, do Egiptu, i jedynie dla szczególnych przypadków i przypadków medycznych).^[81] Wojska izraelskie w wyniku zawieszenia broni wycofały się częściowo ze Strefy Gazy, poza tzw. żółtą linię, niemniej jednak nadal zajmują 58% jej terytorium. Cała 2,1-milionowa ludność strefy, z której 1,9 mln musiała opuścić swoje domy (z czego wiele osób było przesiedlanych więcej niż jeden raz), stłoczona jest na mniej niż połowie terytorium strefy.^{[82][83]}

Tylko od czasu zawieszenia broni, w Strefie Gazy przesiedlonych zostało ponad 730 tys. osób. Wiele z nich mieszka w prowizorycznych schronieniach i jest silnie uzależniona od pomocy humanitarnej. Ponadto ograniczony dostęp do podstawowych usług wodnych, sanitarnych i higienicznych, opieki zdrowotnej oraz powszechne niszczenie gruntów ornych, hodowli zwierząt, rybołówstwa, dróg i innej kluczowej infrastruktury stanowią ogromne wyzwanie dla ludzi i dla trwających działań pomocowych. Większość rodzin nadal zmaga się z poważnymi niedoborami.^[84]

Choć po zawieszeniu broni w październiku 2025 r. Izrael częściowo otworzył granice Strefy Gazy dla pomocy humanitarnej, dzięki czemu poprawił się dostęp do żywności, to nadal co najmniej 1,6 miliona osób – 77% populacji strefy – zmaga się z wysokim poziomem ostrego niedoboru żywności, w tym ponad 100 tys. dzieci i 37 tys. kobiet w ciąży i karmiących matek.^[85]

Spośród 619 punktów opieki zdrowotnej w Strefie Gazy działa 260 (42%), z czego 90% działa częściowo. Wszystkie szpitale w strefie są w pełni uzależnione od generatorów rezerwowych, a opóźnienia w dostawie części zamiennych, systemów zasilania awaryjnego, transformatorów i kluczowych podzespołów elektrycznych wpływają na funkcjonowanie oddziałów intensywnej terapii, dializ, sal operacyjnych i laboratoriów.^[86]

⁷⁹ B'Tselem, Settler Violence = State Violence, 21.11.2021, https://www.btselem.org/settler_violence

⁸⁰ OCHA (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Situation Update #352 | West Bank, 07.01.2026, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-352-west-bank>

⁸¹ UN News, Gaza: Limited Rafah crossing reopening sparks hope – but also 'massive trepidation', 02.02.2026, <https://news.un.org/en/story/2026/02/1166872>

⁸² OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs, REPORTED IMPACT SINCE 7 OCTOBER 2023, https://www.ochaopt.org/?_gl=1*1lvbuny*_ga*NTE1NTA0NjlxE3MjA1MTQxNDM.*_ga_E60ZNX2F68*MTcyODAxNjI1My42LjAuMTcyODAxNjI1My42MC4wLjA

⁸³ Le Monde, Gaza's grim death toll after two months of so-called 'ceasefire', 14.12.2025, https://www.lemonde.fr/en/international/article/2025/12/14/gaza-s-grim-death-toll-after-two-months-of-so-called-ceasefire_6748482_4.html

⁸⁴ WHO (World Health Organization), UN agencies welcome news that famine has been pushed back in the Gaza Strip, but warn fragile gains could be reversed without increased and sustained support, 19.12.2025, <https://www.who.int/news/item/19-12-2025-un-agencies-welcome-news-that-famine-has-been-pushed-back-in-the-gaza-strip-but-warn-fragile-gains-could-be-reversed-without-increased-and-sustained-support>

⁸⁵ WHO (World Health Organization), UN agencies welcome news that famine has been pushed back in the Gaza Strip, but warn fragile gains could be reversed without increased and sustained support, 19.12.2025, <https://www.who.int/news/item/19-12-2025-un-agencies-welcome-news-that-famine-has-been-pushed-back-in-the-gaza-strip-but-warn-fragile-gains-could-be-reversed-without-increased-and-sustained-support>

⁸⁶ OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Gaza Humanitarian Response | Situation Report No. 69, 27.02.2026, <https://www.ochaopt.org/content/gaza-humanitarian-response-situation-report-no-69>

Po dwóch latach wojny i intensywnych bombardowań system edukacji w Strefie Gazy stoi na krawędzi załamania. Ponad 97% szkół zostało uszkodzonych lub zniszczonych, a 91,8% wszystkich placówek edukacyjnych wymaga pełnej odbudowy lub gruntownego remontu, aby mogły znów funkcjonować. Większość z 658 tys. dzieci w wieku szkolnym od dwóch lat miała ograniczony dostęp do stacjonarnej nauki szkolnej.^[87]

Według Banku Światowego blisko 100% ludności Strefy Gazy żyje w ubóstwie (w porównaniu z 64% przed rozpoczęciem działań wojennych). Zniszczonych zostało około 68% gruntów ornych, a izraelskie działania zniszczyły ponad milion drzew oliwnych. Poważnie ucierpiał również sektor rybołówczy – zniszczonych zostało 87% kutrów rybackich oraz infrastruktura portowa.^[88]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

Palestyńscy bojownicy posługują się terroryzmem jako metodą walki. W ostatnim czasie jednak dominują ataki dokonywane przez pojedyncze osoby i na niewielką skalę. Obejmują przede wszystkim napady przy użyciu noża, ostrzelanie przy użyciu broni ręcznej, lub atak przy użyciu samochodów. Jak informuje OCHA, w 2023 r. 35 Izraelczyków poniosło śmierć wskutek takich ataków, natomiast w 2024 r. spowodowały one 38 izraelskich ofiar.^{[89][90]}

Na przykład 1 października 2024 r. sześciu Izraelczyków i jeden obcokrajowiec, w tym 17-letnia dziewczyna i dwie kobiety, zostało zabitych, a 16 innych osób zostało rannych w mieście Jaffa w środkowym Izraelu wskutek ataku przeprowadzonego przez dwóch Palestyńczyków przy użyciu noża i broni palnej.^{[91][92]}

W 2025 r. było 10 izraelskich ofiar (wszyscy byli osadnikami) tego typu ataków przeprowadzonych przez Palestyńczyków.^[93]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

Izrael stosuje wobec Palestyńczyków pozaprawne egzekucje. Euro-Med Human Rights Monitor informuje o egzekucjach przeprowadzanych ad hoc na osobach uznanych za zagrożenie dla bezpieczeństwa (przy czym nie dotyczy to tylko bojowników, czy aktywistów, lecz również osobistości politycznych). Na Zachodnim Brzegu egzekucje takie są przeprowadzane podczas akcji sił specjalnych, zaś w

⁸⁷ UNICEF (United Nations International Children's Emergency Fund), After Two Years of War: Gaza's Education System on the Brink of Collapse, 04.11.2025, <https://www.unicef.org/sop/stories/after-two-years-war-gazas-education-system-brink-collapse>

⁸⁸ OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Situation Update #224 | Gaza Strip, 30.09.2024, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-224-gaza-strip>

⁸⁹ OCHA (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Data on casualties, <https://www.ochaopt.org/data/casualties>

⁹⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Palestine, Civilians (Israel), 01.10.2023-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁹¹ OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Situation Update #225 | West Bank, 02.10.2024, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-225-west-bank>

⁹² The Guardian, Six killed and 10 wounded in shooting and knife attack in Israeli city of Jaffa, 01.10.2024, <https://www.theguardian.com/world/2024/oct/01/shooting-knife-attack-israeli-seaside-city-of-jaffa>

⁹³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Palestine, Civilians (Israel), 01.10.2023-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

Strefie Gazy, przy zastosowaniu ostrzału z powietrza. Euro-Med Human Rights Monitor informuje, że siły izraelskie stosują nieproporcjonalną siłę podczas przeprowadzania takich operacji, przy czym obecność innych osób często nie stanowi przeszkody.^[94]

Pod koniec grudnia 2021 r. izraelska armia wprowadziła nowe instrukcje odnośnie używania broni, pozwalając żołnierzom na Zachodnim Brzegu na otwieranie ognia do Palestyńczyków rzucających kamienie czy koktajle Mołotowa. Już przedtem zalecenia odnośnie używania ostrej amunicji były dość liberalne, a nowe instrukcje przyczyniły się do wzrostu liczby ofiar wśród Palestyńczyków.^[95]

Human Rights Watch (HRW) alarmował, że izraelskie władze zachęcają do pozaprawnych egzekucji. Organizacja udokumentowała liczne deklaracje izraelskich ministrów i polityków zachęcających członków sił bezpieczeństwa, by strzelali do palestyńskich napastników „z zamiarem zabicia”. Takie wypowiedzi padały m.in. z ust komendanta policji w Jerozolimie, ministra transportu, ministra obrony czy ministra ds. bezpieczeństwa publicznego. Symboliczny w tym względzie może być również wyrok, jaki orzeczono wobec żołnierza Elora Azarii, który w marcu 2016 r. zastrzelił w Hebronie leżącego na ziemi, unieszkodliwionego, rannego i nieprzytomnego palestyńskiego napastnika (który chwilę wcześniej próbował zaatakować nożem izraelskich żołnierzy). Azarię uznano za winnego morderstwa oraz przekroczenia uprawnień, jednak w 2017 r. sąd wojskowy orzekł wobec niego karę zaledwie 18 miesięcy pozbawienia wolności.^{[96][97]}

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Izrael, powołując się na względy bezpieczeństwa, wprowadza daleko idące ograniczenia swobody poruszania się.

W 2002 r. w odpowiedzi na znaczący wzrost zamachów terrorystycznych Izrael, chcąc zapewnić sobie bezpieczeństwo, rozpoczął budowę muru separacyjnego, który oddziela Zachodni Brzeg od terytoriów właściwego Izraela. 85% trasy muru przebiega trasą inną niż Zielona Linia (granica sprzed 1967 r.), wkraczając bezpośrednio na terytoria Zachodniego Brzegu, przede wszystkim w okolicach izraelskich osiedli i stref przemysłowych. Mur odcina i pozostawia po stronie izraelskiej część terytorium Zachodniego Brzegu (ukończony mur pozostawi po zachodniej stronie ponad 9,4%

⁹⁴ Euro-Mediterranean Human Rights Monitor, Pulling the trigger is the first resort; Palestinians killed by Israeli army and settlers in 2022, 14.03.2023, <https://reliefweb.int/attachments/0ee2858d-2cae-4449-8375-69b2bd44d659/EN.pdf>

⁹⁵ Reliefweb, Israel killed five times as many Palestinians in 2022 than it killed in the same period in 2021, 15.04.2022, <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/israel-killed-five-times-many-palestinians-2022-it-killed-same>

⁹⁶ CNN News, Israeli soldier gets 18 months over shooting of wounded Palestinian assailant, 21.02.2017, <http://edition.cnn.com/2017/02/21/middleeast/israel-soldier-elor-azaria-sentence/>

⁹⁷ Onet Wiadomości, HRW: władze Izraela nalegają, by zabijać palestyńskich napastników, 02.01.2017. <http://wiadomosci.onet.pl/swiat/hrw-wladze-izraela-nalegaja-by-zabijac-palestynskich-napastnikow/b66klqz>

palestyńskiej ziemi, dotychczas powstało 712 z planowanych 810 km^{[98][99]}). Bariera szatkuje przygraniczne tereny Autonomii (m.in. w rejonie Wielkiej Jerozolimy) i stanowi tak dodatkowe utrudnienie w administrowaniu terenami przez władze palestyńskie jak i ograniczenie swobody przemieszczania się.^{[100][101]}

Bariera często odgradza rolników od ich pól oraz izoluje 11 tys. Palestyńczyków po zachodniej (izraelskiej) stronie. Przekraczanie bariery jest możliwe w określonych przez Izrael przypadkach, takich jak praca lub nauka po izraelskiej stronie, leczenie, konieczność stawienia się w sądzie (również dla prawników reprezentujących Palestyńczyków), kult religijny, sytuacje wyjątkowe, np. pogrzeb, ślub, odwiedziny rodziny. Mężczyźni po 55. r.ż. i kobiety po 50. r.ż. nie muszą posiadać drukowanego pozwolenia na przekroczenie muru separacyjnego.^[102]

Strefa Gazy od 2007 r. objęta jest blokadą, a przepływ ludzi (podobnie jak i towarów) podlega ścisłym restrykcjom. Pozwolenie na wjazd ze strefy do Izraela wydawane jest tylko w „wyjątkowych przypadkach humanitarnych. Mężczyźni w wieku 12-35 lat mają niewielkie szanse na otrzymanie pozwolenia na wjazd na terytorium Izraela. Liczba osób wjeżdżających z Gazy do Izraela jest ściśle limitowana. Działa tylko 1 przejście graniczne w Erez.^{[103][104]} Po wybuchu wojny w Strefie Gazy przejścia zostały zamknięte.^[105] Po zawieszeniu broni zostało częściowo otwarte dla pomocy humanitarnej oraz w bardzo ograniczonym stopniu dla osób.^[106]

OCHA informuje o niemal 600 izraelskich stałych punktach kontrolnych na terytorium Zachodniego Brzegu. Oprócz nich funkcjonują również tymczasowe, „ruchome” (jest ich około 1500). Palestyńczycy nie mogą zbliżyć się do osiedli żydowskich. Blokadę oraz konieczność omijania osiedli zmusza palestyńskich podróżujących do nakładania drogi i znacznie wydłuża czas dotarcia do pracy, szkół czy szpitali.^{[107][108]}

Na Zachodnim Brzegu siły izraelskie zaostrzyły 28 lutego ograniczenia w przemieszczaniu się. Jeszcze przed 28 lutego 221 z 420 istniejących bram drogowych – głównych barier utrudniających przemieszczanie się na Zachodnim Brzegu – było już zamkniętych. Od 28 lutego większość pozostałych została zamknięta na stałe lub okresowo. Środki te dodatkowo ograniczyły mieszkańcom tych terenów dostęp do miejsc pracy i usług oraz w znacznym stopniu odizolowało

⁹⁸ OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Fact Sheet: Movement and Access in the West Bank, September 2024, 25.09.2024, <https://www.unocha.org/publications/report/occupied-palestinian-territory/fact-sheet-movement-and-access-west-bank-august-2024>

⁹⁹ Middle East Monitor, 7 myths about Israel's 'Separation Wall', październik 2018, <https://www.middleeastmonitor.com/20181016-7-myths-about-israels-separation-wall/> oraz Stop the Wall, The Wall, <https://stopthewall.org/the-wall/#the-wall-structure-gates>

¹⁰⁰ Wprost, Niepodległa Palestyna rodzi się za murem, 17.12.2012, <https://www.wprost.pl/380859/Niepodlegla-Palestyna-rodzi-sie-za-murem>

¹⁰¹ B'Tselem – The Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories, The Separation Barrier, 11.11.2017, https://www.btselem.org/separation_barrier

¹⁰² Australian Department of Foreign Affairs and Trade, Palestinian Territories, 15.03.2017, <https://dfat.gov.au/about-us/publications/Pages/country-information-reports.aspx>

¹⁰³ Australian Department of Foreign Affairs and Trade, Palestinian Territories, 15.03.2017, <https://dfat.gov.au/about-us/publications/Pages/country-information-reports.aspx> i HRW, World Report 2019 - Israel and Palestine, 17.01.2019, <https://www.ecoi.net/en/document/2002193.html>

¹⁰⁴ HRW – Human Rights Watch: World Report 2023 - Israel and Palestine, 12 January 2023 <https://www.ecoi.net/en/document/2085463.html>

¹⁰⁵ BBC, What is the Rafah crossing and why is it Gaza's lifeline?, 01.11.2023, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67121372>

¹⁰⁶ UN News, Gaza: Limited Rafah crossing reopening sparks hope – but also 'massive trepidation', 02.02.2026, <https://news.un.org/en/story/2026/02/1166872>

¹⁰⁷ HRW – Human Rights Watch: World Report 2023 - Israel and Palestine, 12 January 2023 <https://www.ecoi.net/en/document/2085463.html>

¹⁰⁸ Australian Department of Foreign Affairs and Trade, Palestinian Territories, 15.03.2017, <https://dfat.gov.au/about-us/publications/Pages/country-information-reports.aspx>

wiele społeczności. Ograniczyły również możliwości w zakresie dostarczania pomocy i prowadzenia niezbędnych operacji, na przykład utrudniały karetkom pogotowia i straży pożarnej przemieszczanie się między wioskami, szpitalami i ośrodkami usług.^[109]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Jak szacuje OCHA, w związku z trwającą w Strefie Gazy wojną około 1,9 mln ludzi zmuszonych było uciekać z miejsc zamieszkania (wielu więcej niż jednokrotnie). Najwięcej przesiedlonych koncentruje się w prowincji i mieście Rafah na południu strefy, które jest najgęściej zaludnionym miejscem w regionie (ponad 12 tys. osób na km²). Pomoc humanitarna zawsze była daleko niewystarczająca, a od ponad dwóch miesięcy jest całkowicie zablokowana. Przesiedleńcy pozostają w skrajnie trudnych warunkach, mając bardzo ograniczony dostęp do miejsc nadających się do zamieszkania, opieki medycznej i żywności.^[110]

Na Zachodnim Brzegu w związku z akcjami izraelskiego wojska przymusowo przesiedlonych zostało od stycznia 2025 r. około 42 tys. osób, szczególnie z obozów dla uchodźców w Dżeninie i Tulkarm.^[111]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

W krajach ościennych żyją tysiące palestyńskich uchodźców, którzy opuścili Palestynę na różnych etapach trwania izraelsko-palestyńskiego konfliktu (wielu z nich pozostaje w sytuacji uchodźstwa od 7 dekad). W Jordanii UNRWA zarejestrowała ich 2,3 mln, w Libanie – ponad 470 tys., w Syrii – prawie 570 tys. Jedynie w Jordanii Palestyńczycy (spełniający określone warunki) otrzymali obywatelstwo, w pozostałych krajach żyją jako bezpaństwowcy.^[112]

PODSUMOWANIE

Autonomia Palestyńska powstała jako załączek przyszłego państwa palestyńskiego, jednak od czasu podpisania porozumień na początku lat 1990., nie poczyniono żadnych kroków, które zbliżyłyby do realizacji założonego celu, a wszystkie kwestie sporne między Izraelem a Palestyną pozostają nierozwiązane. Izrael okupuje znaczne terytoria Autonomii Palestyńskiej, a okupacja wywiera głęboki wpływ na wszystkie aspekty życia Palestyńczyków.

Od 2007 r. na terytoriach palestyńskich funkcjonują dwa odrębne ośrodki władzy: na Zachodnim Brzegu rząd Fatahu, zaś w Strefie Gazy – rząd de facto powołany przez Hamas.

¹⁰⁹ OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Situation Report | 6 March 2026, 06.03.2026, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-report-6-march-2026>

¹¹⁰ OCHA, Hostilities in the Gaza Strip and Israel | Flash Update #80, 29.12.2023, <https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-flash-update-80>

¹¹¹ BBC News, 'I saved my ID card and my dog': Israel expands demolitions of West Bank refugee homes, 05.05.2025, <https://www.bbc.com/news/articles/c5ype8w6ynwo>

¹¹² UNRWA, Where We Work, <https://www.unrwa.org/where-we-work>

Prawo Autonomii Palestyńskiej przewiduje karę śmierci i kary takie rzeczywiście są orzekane. Na Zachodnim Brzegu od 2006 r. istnieje moratorium de facto, natomiast w Strefie Gazy (pod rządami Hamasu) wyroki nadal bywają wykonywane.

Od 7 października 2023 r., w odwecie za przeprowadzony przez Hamas atak terrorystyczny na kibuce graniczące ze Strefą Gazy, do 10 października 2025 r. Izrael prowadził operacje wojskowe w Strefie Gazy, deklarując jako cel całkowite zniszczenie Hamasu. Szacuje się, że w działaniach wojennych dotychczas zginęło ponad 67 tys. Palestyńczyków, z czego większość stanowią kobiety i dzieci. W październiku 2025 r. obie strony zgodziły się na zawieszenie broni, które w znacznej mierze uspokoiło sytuację, niemniej jednak konflikt nadal się tli, a ostrzał trwający mimo zawieszenia broni nadal powoduje powszechne zagrożenie życia dla cywilów. Zagrożenie życia wynika również ze spowodowanej konfliktem katastrofy humanitarnej.

Wojna w Strefie Gazy i związane z nią zniszczenia przyczyniły się do przesiedlenia 1,9 mln ludzi w granicach objętej blokadą strefy (z czego w licznych przypadkach wielokrotnie). Sytuacja humanitarna w strefie pozostaje trudna, choć poprawiła się nieco po częściowym otwarciu przejść dla pomocy humanitarnej.

Na Zachodnim Brzegu nie toczą się działania wojenne mogące stanowić powszechne zagrożenie dla życia ludności cywilnej.

.

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA

1. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Palestine, 01.01.2023-10-10-2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>
2. AI (Amnesty International), Death sentences and executions in 2024, 08.04.2025, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/8976/2025/en/>
3. Aljazeera, Gaza's unequal dead: 10,000 Palestinians under rubble, one Israeli captive, 27.01.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/1/27/gazas-unequal-dead-10000-palestinians-under-rubble-one-israeli-captive>
4. Aljazeera, Israeli forces take over homes, impose lockdown on West Bank's Qabatiya, 27.12.2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/12/27/israeli-forces-take-over-homes-impose-curfew-on-west-banks-qabatiya>
5. AlJazeera, Israeli military displaces thousands in Nur Shams camp, deepening West Bank humanitarian crisis, 26.02.2025, <https://www.youtube.com/watch?v=wSdHzR8R2CI>
6. Aljazeera, Palestinian factions agree to Abbas election request, 24.11.2019, <https://www.aljazeera.com/news/2019/11/palestinian-factions-agree-hold-parliamentary-presidential-elections-191124121755712.html>
7. Aljazeera, What is the Palestinian Authority and what is its relationship with Israel?, 11.10.2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/10/11/what-is-the-palestinian-authority-and-how-is-it-viewed-by-palestinians>
8. Amnesty International, Amnesty International Report 2022/23; The State of the World's Human Rights; Palestine (State Of) 2022, 27.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089585.html>
9. Anadolu Agency, Israeli army demolishes mosque entrance, imposes curfew in Tammun, West Bank, 05.02.2025, <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/israeli-army-demolishes-mosque-entrance-imposes-curfew-in-tammun-west-bank/3473239>
10. Asharq al-Awsat, Israeli Air and Tank Strikes Kills Six Palestinians in Gaza, Medics Say,
11. Australian Department of Foreign Affairs and Trade, Palestinian Territories, 15.03.2017, <https://dfat.gov.au/about-us/publications/Pages/country-information-reports.aspx>
12. B'Tselem, Acting the Landlord: Israel's Policy in Area C, the West Bank, czerwiec 2013, https://www.btselem.org/publications/summaries/201306_acting_the_landlord
13. B'Tselem, Settler Violence = State Violence, 21.11.2021, https://www.btselem.org/settler_violence
14. BBC News, Explainer: Israel, annexation and the West Bank, 25.06.2020, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-52756427>
15. BBC News, History of Mid-East peace talks, 29.07.2013, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-11103745>

16. BBC News, 'I saved my ID card and my dog': Israel expands demolitions of West Bank refugee homes, 05.05.2025, <https://www.bbc.com/news/articles/c5ype8w6ynwo>
17. ?, 18.03.2025, <https://www.bbc.com/news/articles/cy5klqv5zv0o>
18. BBC, What is the Rafah crossing and why is it Gaza's lifeline?, 01.11.2023, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67121372>
19. B'Tselem - The Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories, Planning Policy in the West Bank, 11.11.2017 (z aktualizacją z 06.02.2019), https://www.btselem.org/planning_and_building
20. World Factbook, Gaza Strip, 17.12.2025, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/gaza-strip/>
21. CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, West Bank, 23.12.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/west-bank/>
22. CNN News, Israeli soldier gets 18 months over shooting of wounded Palestinian assailant, 21.02.2017, <http://edition.cnn.com/2017/02/21/middleeast/israel-soldier-elor-azaria-sentence/>
23. CNN, Mahmoud Abbas Fast Facts, 19.12.2021, <https://edition.cnn.com/2012/12/04/world/meast/mahmoud-abbas---fast-facts/index.html>
24. CORTEIDH (Corte Interamericana de Derechos Humanos), Rayyes Naser, The Rule of Law and Human Rights within Palestinian National Authority Territories <https://www.corteidh.or.cr/tablas/r36236.pdf>
25. Council on Foreign Relations, A Guide to the Gaza Peace Deal, 24.02.2026, <https://www.cfr.org/articles/guide-trumps-twenty-point-gaza-peace-deal>
26. Council on Foreign Relations, Who Governs the Palestinians?, 28.05.2024, <https://www.cfr.org/backgrounders/who-governs-palestinians>
27. Death Penalty Database, Palestinian Authority, ostatnia aktualizacja strony 04.09.2022, <https://deathpenaltyworldwide.org/database///results/country?id=57>
28. Encyclopaedia Britannica, Mahmoud Abbas, 10.04.2022, <https://www.britannica.com/biography/Mahmoud-Abbas>
29. Encyclopaedia Britannica, Palestine, <https://www.britannica.com/place/Palestine/International-recognition>
30. Encyklopedia PWN, Palestyna. Historia, <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Palestyna-Historia;4652975.html>
31. Euro-Mediterranean Human Rights Monitor, Pulling the trigger is the first resort; Palestinians killed by Israeli army and settlers in 2022, 14.03.2023, <https://reliefweb.int/attachments/0ee2858d-2cae-4449-8375-69b2bd44d659/EN.pdf>
32. European Council of Foreign Relations (ECFR), Mapping Palestinian Politics, Mohammad Mustafa, https://ecfr.eu/special/mapping_palestinian_politics/mohammad_mustafa/

33. European Council on Foreign Relations, (ECFR), Mapping Palestinian Politics, https://ecfr.eu/special/mapping_palestinian_politics/governorates/
34. FDD (Foundation for Defense of Democracies), 19,000 Rockets Launched at Israel Since Hamas's October 7 Atrocities, 11.06.2024, <https://www.fdd.org/analysis/2024/06/11/19000-rockets-launched-at-israel-since-hamass-october-7-atrocities/>
35. Ferenc T. (Uniwersytet Łódzki), Palestyna, kraj który leży w Izraelu, https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.hdl_11089_18630/c/palestyna-kraj-ktory-lezy-w-izraelu.pdf
36. France 24, Palestinian Authority president Abbas says ready to hold elections within a year, 04.03.2025, <https://www.france24.com/en/middle-east/20250304-palestinian-president-abbas-says-ready-to-hold-elections-within-a-year>
37. The Middle East and North Africa 2011, Palestinian Autonomous Areas, Routledge, London/New York 2010
38. HRW (Human Rights Watch), World Report 2023 - Israel and Palestine, 12 January 2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2085463.html>
39. ICG (International Crisis Group), Stemming Israeli Settler Violence at Its Root, 06.09.2024, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/east-mediterranean-mena-israel/palestine/246-stemming-israeli-settler-violence>
40. Le Monde, Gaza's grim death toll after two months of so-called 'ceasefire', 14.12.2025, https://www.lemonde.fr/en/international/article/2025/12/14/gaza-s-grim-death-toll-after-two-months-of-so-called-ceasefire_6748482_4.html
41. Middle East Monitor, 7 myths about Israel's 'Separation Wall', październik 2018, <https://www.middleeastmonitor.com/20181016-7-myths-about-israels-separation-wall/> oraz Stop the Wall, The Wall, <https://stopthewall.org/the-wall/the-wall-structure-gates>
42. Middle East Monitor, Why Hamas wants Palestinian elections to be held, 07.01.2020, <https://www.middleeastmonitor.com/20200107-why-hamas-wants-palestinian-elections-to-be-held/>
43. Mondoweiss, Curfews, demolitions and airstrikes: Israel expands West Bank offensive to Tulkarem, Jordan Valley, 04.02.2025, <https://mondoweiss.net/2025/02/curfews-demolitions-and-airstrikes-israel-expands-west-bank-offensive-to-tulkarem-jordan-valley/>
44. OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Gaza Humanitarian Response | Situation Report No. 69, 27.02.2026, <https://www.ochaopt.org/content/gaza-humanitarian-response-situation-report-no-69>
45. OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Situation Update /329 | Gaza Strip, 09.10.2025, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-329-gaza-strip>
46. OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Situation Update /224 | Gaza Strip, 30.09.2024, <https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-224-gaza-strip>

47. OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Situation Update /225 | West Bank, 02.10.2024,
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-225-west-bank>
48. OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Fact Sheet: Movement and Access in the West Bank, September 2024, 25.09.2024,
<https://www.unocha.org/publications/report/occupied-palestinian-territory/fact-sheet-movement-and-access-west-bank-august-2024>
49. OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Gaza Humanitarian Response | Situation Report No. 68, 20.02.2026,
<https://www.ochaopt.org/content/gaza-humanitarian-response-situation-report-no-68>
50. OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Gaza Humanitarian Response | Situation Report No. 67, 13.02.2026,
<https://www.ochaopt.org/content/gaza-humanitarian-response-situation-report-no-67>
51. OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Situation Update /225 | West Bank, 02.10.2024,
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-225-west-bank>
52. OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Situation Update /350 | West Bank, 23.12.2025,
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-350-west-bank>
53. OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Situation Report | 6 March 2026, 06.03.2026,
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-report-6-march-2026>
54. OCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs, REPORTED IMPACT SINCE 7 OCTOBER 2023,
https://www.ochaopt.org/?_gl=1*1lvbuny*_ga*NTE1NTA0NjlxljE3MjA1MTQxNDM.*_ga_E60ZNX2F68*MTcyODAxNjI1My42LjAuMTcyODAxNjI1My42MC4wLjA
55. OCHA (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Data on casualties, <https://www.ochaopt.org/data/casualties>
56. OCHA (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Situation Update /352 | West Bank, 07.01.2026,
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-352-west-bank>
57. OCHA (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), Palestinian Occupied Territories, Data on casualties, <https://www.ochaopt.org/data/casualties>
58. OCHA (UN Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Gaza Humanitarian Response | Situation Report No. 69, 27.02.2026,
<https://www.ochaopt.org/content/gaza-humanitarian-response-situation-report-no-69>
59. OCHA (UN Office for Coordination of Humanitarian Affairs), Humanitarian Situation Update /329 | Gaza Strip, 09.10.2025,
<https://www.ochaopt.org/content/humanitarian-situation-update-329-gaza-strip>
60. OCHA, Hostilities in the Gaza Strip and Israel | Flash Update /80, 29.12.2023,
<https://www.ochaopt.org/content/hostilities-gaza-strip-and-israel-flash-update-80>

61. Onet Wiadomości, HRW: władze Izraela nalegają, by zabijać palestyńskich napastników, 02.01.2017. <http://wiadomosci.onet.pl/swiat/hrw-wladze-izraela-nalegaja-by-zabijac-palestynskich-napastnikow/b66klqz>
62. PAP (Polska Agencja Prasowa), Armia izraelska wznowiła działania zbrojne przeciwko Hamasowi, 01.12.2023, <https://www.pap.pl/aktualnosci/armia-izraela-wznowila-dzialania-zbrojne-przeciwko-hamasowi>
63. PAP (Polska Agencja Prasowa), Minister obrony Izraela: ofensywa lądowa w Strefie Gazy będzie długa i trudna, 27.10.2023, <https://www.pap.pl/aktualnosci/minister-obrony-izraela-ofensywa-ladowa-w-strefie-gazy-bedzie-dluga-i-trudna>
64. PISM (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych), Operacja lądowa Izraela w Strefie Gazy, 09.11.2023, <https://www.pism.pl/publikacje/operacja-ladowa-izraela-w-stefie-gazy>
65. PISM, Operacja lądowa Izraela w Strefie Gazy, 09.11.2023, <https://www.pism.pl/publikacje/operacja-ladowa-izraela-w-stefie-gazy>
66. Relief web, Human Rights Bulletin - (Reporting period: 28 February – 3 March), 04.03.2026, <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/human-rights-bulletin-reporting-period-28-february-3-march-enar>
67. Reliefweb, Gaza: Civilian killings continue after ceasefire, 23.01.2026, <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/gaza-civilian-killings-continue-after-ceasefire-enar>
68. Palestinians in 2022 than it killed in the same period in 2021, 15.04.2022, <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/israel-killed-five-times-many-palestinians-2022-it-killed-same>
69. Reuters, Palestinian rivals agree to hold elections but doubts persist, 13.10.2022, <https://www.reuters.com/world/middle-east/palestinian-rivals-agree-elections-end-dispute-doubts-persist-2022-10-13/>
70. Rzeczpospolita, Palestyna nadal nie będzie uznana przez ONZ. Sprzeciwia się jedno państwo, 19.04.2024, <https://www.rp.pl/dyplomacja/art40202111-palestyna-nadal-nie-bedzie-uznana-przez-onz-sprzeciwia-sie-jedno-panstwo-wideo>
71. The Conversation, Palestinians want to choose their own leaders – a year of war has distanced them further from this democratic goal, 06.10.2024, <https://theconversation.com/palestinians-want-to-choose-their-own-leaders-a-year-of-war-has-distanced-them-further-from-this-democratic-goal-239463>
72. The Guardian, Six killed and 10 wounded in shooting and knife attack in Israeli city of Jaffa, 01.10.2024, <https://www.theguardian.com/world/2024/oct/01/shooting-knife-attack-israeli-seaside-city-of-jaffa>
73. The Jerusalem Post, 17th year of a four-year term; Will Abbas hold Palestinian elections?, 09.01.2021, <https://www.jpost.com/arab-israeli-conflict/17th-year-of-a-four-year-term-will-abbas-hold-palestinian-elections-654821>
74. The Middle East and North Africa 2011, Palestinian Autonomous Areas, Routledge, London/New York 2010

75. The National, What are the three phases of the Gaza ceasefire deal?, 13.10.2025, <https://www.thenationalnews.com/news/mena/2025/10/13/gaza-peace-plan-three-phases-explained/>
76. The Times of Israel, Poll shows Hamas leader would defeat Abbas to win Palestinian elections, 18.12.2018, <https://www.timesofisrael.com/poll-shows-hamas-leader-would-defeat-abbas-to-win-palestinian-elections/>
77. Times of Israel, IDF detects failed rocket launch from Gaza, amid diplomatic moves toward phase 2 of truce, 08.01.2026, <https://www.timesofisrael.com/idf-detects-failed-rocket-launch-from-gaza-amid-diplomatic-moves-toward-phase-2-of-truce/>
78. TVN24, Izrael "rozszerza operację wojskową" w Strefie Gazy. Akcja na południu będzie "równie intensywna jak na północy", 03.12.2023, <https://tvn24.pl/swiat/strefa-gazy-izraelskie-wojsko-rozpoczelo-operacje-na-poludniu-strefy-gazy-7497459>
79. UN News, Gaza: Limited Rafah crossing reopening sparks hope – but also 'massive trepidation', 02.02.2026, <https://news.un.org/en/story/2026/02/1166872>
80. UNICEF (United Nations International Children's Emergency Fund), After Two Years of War: Gaza's Education System on the Brink of Collapse, 04.11.2025, <https://www.unicef.org/sop/stories/after-two-years-war-gazas-education-system-brink-collapse>
81. UNRWA (UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East), UNRWA Situation Report /207 on the Humanitarian Crisis in the occupied Palestinian territory (the Gaza Strip and the West Bank, including East Jerusalem); All information updated for 29 January – 3 February 2026, 04.02.2026, dostępne na: https://reliefweb.int/attachments/80f0a1fb-88e8-401b-b319-4a5c91687602/unrwa_gaza_sitrep_207_4feb_2026_eng.pdf
82. UNRWA, Where We Work, <https://www.unrwa.org/where-we-work>
83. Welcome to Palestine, Everything you need to know about Areas A,B and C, 21.07.2017, <https://www.welcometopalestine.com/article/areas-a-b-c-explained-west-bank-israel-gaza-palestine/>
84. WHO (World Health Organization), UN agencies welcome news that famine has been pushed back in the Gaza Strip, but warn fragile gains could be reversed without increased and sustained support, 19.12.2025, <https://www.who.int/news/item/19-12-2025-un-agencies-welcome-news-that-famine-has-been-pushed-back-in-the-gaza-strip-but-warn-fragile-gains-could-be-reversed-without-increased-and-sustained-support>
85. Wprost, Niepodległa Palestyna rodzi się za murem, 17.12.2012, <https://www.wprost.pl/380859/Niepodlegla-Palestyna-rodzi-sie-za-murem>